

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Hónapos: 3 korona
 Féléves: 15 " "
 Éves: 30 " "

Felolvasó szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Cászló József.

Egyesületi árak 4 fillér.
 Helyi elosztás és kiadói hivatal:
 Debrecen, Csapá-u. 9. — Telefou

A debreceni szabadelvűpárt összes tagjait tisztelettel felkérjük, hogy ma, június 16-án d. u. 3 órakor kezdődő városi közgyűlésen, tekintettel a tárgyak nagy fontosságára, pontosan, teljes számban megjelenni s mindvégig együtt maradni sziveskedjenek

A debreceni szabadelvűpárt elnöksége.

A színház ujjáépítése.

A városi közgyűlés napján

— június 16.

A városi színház alapkövével 43 évvel 1861 augusztus 20-án teték le. A színház akkori érték szerint óriási pénzbe került és világra szóló bőkezűség volt az a civis Debrecentől, hogy a nemzeti színművészetnek oly pazar oltárt emelt.

A színház méretei, beosztása, színpadának nagysága, még ma is, 43 esztendő múlva oly arányuak, hogy a városi közönség akkori nagy lelkű áldozatkészsége még az emlékezetben is mindig ragyogó fényű dicsősége lesz a debreceni polgár erénynek.

Hálás tisztelet illeti meg mindazokat, akik abban az időben ily magas önzetlenséggel országos jelentőségű fényes hajlékot emeltek a színháznak.

A debreceni színház azonban ma már nem felel meg az igényeknek. Egyébb hiányairól nem szólok, a közönség jogos igényeit sem emlegetem ezuttal. A színház végre is becsülettel kiszolgált. Teljes negyven éven át adott kényelmes, meleg otthont a magyar művészetnek.

De a mai viszonyok közt tovább nem állhat fenn mostani rozoga, életveszélyes állapotában.

És itt hódolattal kell mindenképp előtt az elismerés zászlaját meghajtanom. Mert az ősi, világhíres deb-

receni polgárerény ma is a régi fényében tündököl. A város egyik tisztelt kereskedője, egy nagy pénzintézet igazgatója, tehát anyagi téren működő, reális gondolkozású férfiú, Zádor Lajos, azt a kijelentést tette, hogy *ha csak egy ember életét is megmenthetjük, akkor a négyszázezer korona építési költség nem sok.*

Ime ez a valódi debreceni gondolkodás! Ez az a híres civis erény mely példás munkásságu, szorgalmas egyszerű, puritán életben és fenkölt szellemű nemes gondolkodásban fejeződik ki.

Senki hitebben, igazabban ki nem fejezhetné a debreceni polgárerényt, mint Zádor Lajos ama kijelentésével.

Éppen ezért nekem az a meggyőződésem, hogy a mai napon a városi közgyűlés egyhangú határozattal kimondja a városi színháznak sürgős ujjáépítését.

Ki fogja pedig ezt mondani azért, mert a debreceni színház ma a szó legridegebb értelmében életveszélyes.

Aki ma a debreceni színházba beteszi a lábát, az elébb okvetetlenül írja meg a végrendeletét, hozza rendbe földi dolgait. Mert nem bizonyos, hogy élve kikerül-e onnan.

Nem kell hozzá tűzveszedelem. Elég, ha egy éretlen suhanc tréfából elordítja magát, hogy jaj! és a közönség megijed és kifelé tódul: már bizonyos, hogy százával tapossák egymást agyon az emberek.

Minden szakértő egyet ért abban hogy az emeleti lépcsőknek a földszinti ruhatár odokkal való össze torlódása a földszinti belső csarnokból levezető meredek lépcső miatt életveszélyes.

Annyira szükség van tehát az ujjáépítésre, hogy a tanácsot vád alá kellene helyezni, ha a sürgős

építést nem javasolná. A városi közgyűlés pedig bűnös merénylete követne el a közönség élete ellen, ha ezt az építést elhalasztaná vagy ha azonnal való elrendelését nem követelné.

Szerencsére azonban a város minden hatósági tényezője feladata magaslatán áll.

A színházi bizottság, a főispán elnöklésével tartott értekezlet, a jog és pénzügyi bizottság és a városi tanács egyaránt kívánja, helyesli a 400,000 korona költséggel való sürgős ujjáépítést.

A mai közgyűlésnek tehát az a szép feladat jut, hogy egyhangúlag megszavazza a színház ujjáépítését és utasítsa a tanácsot, hogy haladéktalanul tegye meg a sürgős intézkedéseket.

Nem elég, hogy a közgyűlés elvi határozatot hozzon. Okvetetlenül szükséges annak kimondása, hogy az ujjáépítést rögtön valósítani kell, úgy hogy az új színházat az új színházigazgató 1905 október 1-én megnyithassa.

Erre nézve a dolog így áll: Bálint és Jámor műépítésszek képviselésében Jámor Lajos műépítész kijelentette, hogy a terv vázlatai alapján a részletes terv elkészítésére legkésőbb 1904 augusztus 1-éig a megbízást meg kell adni, ez esetben az előmunkálatok novemberben megkezdhetők és ha 1905 május 2-án a nézőtér és színpad lebontása megkezdődik, akkor az új színház 1905. október 1-én megnyitható.

A városi közgyűlés tehát ma délután mondja ki a döntő szót és határozza el egyhangúlag a színház azonnal való ujjáépítését.

Szükséges ez azért, mert most a 400,000 korona építési költségből egy fillér se terheli a várost. Hat évi törlesztés már biztosítva van hat év múlva pedig akár tíz igazgató

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyóhoz“ Debrecen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja Harmat arcorát (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arcbőrt. Kifűző illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vétekedik bármilyen arc- vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arcbőrt üdév, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható 3 színben: fehér, rózsaszín, krém színben) mintadoboz Harmat powder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő arcorait: **Berlini Felpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. 60 fillér. **Velupuder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill., nagy doboz 4 kor.

is vállalkozni fog a további törlesztésekre; mert a szép, kényelmes, életbiztos új színházban esténként hatszáz koronáival lehet többet bevenni.

Ha pedig ezt az okosan tervezett építési módozatot a város most el nem fogadja, akkor elesik a város a pénzébe nem kerülő építéstől ellenben az adófizetők terhére kénytelen lesz száz-százötvenezer korona költséggel oly el nem odázható javításokat eszközölni, amiből senkinek sem lesz haszna.

Ez utóbbi esetben megmarad az életveszélyesség, megmarad a páholyhiány, megmarad a karzat nyomorúságos állapota, megmarad minden jelentékeny hiány és a város oly könnyelműséget követ el, mintha százezer koronával rágyujtana egy portorikóra.

És senki se gondolja, hogy esetleg ez a kisebb javítási költség is kikerülhet talán. Szó sincs róla. Nem csak ki nem kerülhet, de el sem halasztható. Ez azt teszi, hogy ha most a közgyűlés meg nem szavazza a négyszázezer koronás új építést, akkor a város nyakába sóz száz százötvenezer oly költséget, mely megtakarítható a teljes új építés oly alapon való elrendelésével, hogy a törlesztést a szinigazgató fizesse.

De tovább megyek. Ha a közgyűlés nem rendeli el ma az új építést, a színház könnyen válságba sodorhatja. Csak egy rövid jelentés kell a belügy miniszteriumhoz, bár kitől, a ki a színházba járók életét félti és merem állítani, hogy a miniszteri biztos lejön és azonnal elrendeli az életbiztoság érdekében mulhatatlanul szükséges átalakításokat. Sőt az is megeshetik, hogy a földszinti csarnok meredek lépcsője miatt a színházat rögtön bezáratja és ott több előadást meg nem enged.

Mindezeket figyelembe véve mi nyugodtan várjuk a mai közgyűlés határozatát. Hisszük, hogy a mai nap nevezetes lesz a színház történetében: a közgyűlés megszavazza a négyszázezer koronás új építést és a kényelmes, diszes, pazar ruhákkal új páholyokkal és minden modern követelménnyel dusan föl szerelt életbiztos új színház 1905. október 1-én megnyílik.

Ez a gondolat lelkesítse a közgyűlés minden tagját!

A színház új építésének közérdekű, a városra és színművészetre egyaránt fontos kérdését a tárgy sorozatban egy magán ügy előzi meg.

Makó Lajos és még többen megfeleltek a tanács döntését, mely

lyel a színházat hat évre Zilahy Gyulának adta.

Igazán nem tudom felfogni, hogyan került ez a föllebbezés a közgyűlés tárgysorozatába? Ezt mint tárgytalan beadványt egyszerűen mellőzni kellett volna.

A szinigazgatót a színházi bizottság javaslatára a tanács választja. Ez világos rendelkezés. Az is benne van, hogy a választás alapján a tanács megkötí a szerződést az igazgatóval. A színházi bizottság óriási többséggel Zilahyt ajánlotta és a tanács óriási többséggel Zilahyt választotta meg igazgatónak. Nevetséges dolog, hogy a teljesen mellőzött Makó Lajos felebbezés útján mégis rá akarja magát erőszakolni arra a két hatóságra, melynek ő majdnem egyhangulag nem kell. Ugyanezzel az eszközzel jött ide először is. Nem akarom vitatni, illetékes e a közgyűlés e dologban döntésre, ha a tanács szabályszerűen járt el. Napnál világosabb, hogy csak szabálytalanság; szóval semmisségi ok alapján kerülhetne a kérdés a közgyűlés elé.

De ezt most mellőzve, a nélkül is nem furcsa e, hogy valaki a szinügyi bizottság és a városi tanács ellenére akar itt szinigazgató lenni? Az igazgató dolgait a színházi bizottság, a színházi felügyelő és a városi tanács tudják igazságosan, helyesen megbírálni és megítélni. A közgyűlés erre nehézkes alkalmatlan. Egy két szavazás és a szinügy megölhető. Ki vállalja a felelőséget? Az illetékes, közvetlen hatóság, mely tudja mit cselekszik, mely felelős tetteiért, mely állandóan érintkezik, szerződést köt az igazgatóval, — ez az illetékes két hatóság nem akarja Makó Lajost. Hát nem szánalmas erőszakolása az a személynek, hogy most a már végképen megbukott Makó a közgyűlés elé áll?

A szinigazgatót megbírságotja, vele szerződést köt és bont, a szinigazgatót el is csaphatja a városi tanács. Nem különös, hogy egy-két főbebező azt kívánja, hogy ne a tanács választhassa meg az emberét. Ez igazán nevetséges! Tessék csak el képzelni, ha ma a közgyűlés Makónak adná e színházat: a tanács holnap megvonhatja tőle a szubvenciót, holnapután felbonthatja vele a szerződést a közgyűlés megkérdezése nélkül.

Há szabad így fejetetejére állítani a dolgot? Nem! Ez nem ildomos eljárás! Vonja vissza Makó Lajos a föllebbezést; mert végre is tudja a magyar a közmondást, hová kerül a hivatlan vendég.

Egyébiránt ne vonja vissza! A városi közgyűlés tagjai okos emberek. Ők ismerik a közigazgatást és

nagyon jól tudják, hogy a tanács föltétlen joga a szinigazgató személyének megválasztása. Az ilyesmi személyt erőszakolni amily nevetséges, épp oly céltalan; mert a legfelső fórum jól tudja, hogy a színházi bizottságnak és tanácsnak mégis csak több módja és alkalmja van a szinigazgatót helyesen megválasztani, mint a közgyűlésnek.

Debrecen közigazgatási szervezete a XVII. században.

II. Jegyzők, ügyészek, deákok.

A város állandósított tisztviselője a jegyző (notarius). Ez időben, úgy látszik, már ketten voltak. A tanács vagy a bíró alku szerint fogadta fel őket. Az írásbeli munkákért magánfeleltől szedhető bizonyos díjakon kívül, természetbeli lakás, 10 köböl buza és öt öl tűzifa mellett 1698-ban az első notarius 150, a második 100 frtot kapott évente. E korának derék verselő jegyzője Kállai Fényes István pedig annyira megkedvelteti magát a polgárság előtt, hogy hosszú ideig a tanácsi rendben is széket ült; bár 1698 előtt a jegyzők ex officio nem tagjai a senatumnak.

Carafa excentiajator halálra kintottak között említik „városunknak Droccatorát, Barta Imrét. Csak hogy e korban az ügyészi tisztség még nem tartozik szorosan a helyhatósági szervezethez; bár pörei a városnak akkor is csak ügy voltak s a tanács bünyenyítő bírói hatalmat is gyakorolt. Am a közváltó szerepét nem a városi prókator vitte, hanem a bíró, vagy a magistratus felperessége alatt folytak a bűnyügyi perek (Szűcs S. Debr. város tört. II. 522.)

Valószínű, hogy a város az ügyvédi szolgálat ellátására ugynevezett esztendő prókator tartott. Ilyen lehetett Barta Imre, — megalkudott évi díjazás mellett, vagy Albisi Ferenc, akit 1686 márciusban, tehát Bartha halála után hívott meg a tiszteletes tanács ügyvédnek, ad officium procuratoriatu fiscalis (Az ügyvédek az 1642. évi statutum szerint egy perért 5 frtot, fellebbezés esetben ennek kétszeresét követelheték felüktől. Az esztendő prókator díja 20 frtban volt megállapítva Jkv. 1642. II. és Jkv. 1686. 214.)

Értelmiséghez tartozó alkalmazottak az irnokok, vagyis a város deákjai, akik a bíró, jegyző mellé beosztva, hit alatt szolgáltak. Közülök telt ki a registrator, — a közlevéltár gondviselője, számuk és fizetésük ismeretlen. Mellékjövetelemben is részesültek.

A fentebb elsorolt közigazgatási tisztviselők évi fizetése nem sokkal haladja túl az 1000 frtot. Az esküdt bíráknak az adószedésről való számadásaiban „költségek“ címén, mindenkor a szolgál fizetése előtt mérsékelt, váltakozó összegeket találunk, amelyekben mi az esküdtbírák és némely más tisztviselők fizetéseit fedeztük fel, estleeg még az adóhajtás körül felmerülhetett kiadásokat és az utiköltségek egy részét számíthatjuk ide. A kezelő tisztek fizetéseit azonban az ő saját külön számadásaiknál kereshetjük, miután ők a maguk statáriumait az általok beszédett jövetelekből egyszerűen levonták.

Az esküdt bírák költségek címén 1678-ban, 633—, 677-ben 735—, 1778-ban 794—, 1679-ben 842—, 1680-ban 786—,

1681-ben 695—, 1682-ben 826—, 1683-ban 997—, 1684-ben 690 forint mutatnak ki. A különféle mispectorok díjazásai pedig átlagosan évi 340—400 forintra becsülhetjük.

III Kapitányok és tizedesek.

A városi közigazgatás és rendészet közegei továbbá: az utcai kapitányok, az ezek alá rendelt utca diákjai, a tizedesek és tizház gazdák. Működésük ősrégi debreceni intézménnyel, az „utcaszer”-rel áll összefüggésben. Az utcaszer lényegében nem egyéb, mint a kisebb rendű közterhek és közszolgálatok összesége, — lehet ezeknek a gyűjtőneve. A debreceni városi szervezet a lakosok által sorban teljesítendő utcaszernek felvetését, kezelését és felhasználását az egyes városrészek, debreceniesen szólva, az utcák közönségének önkormányzati jellegű hatáskörébe engedte át. Az utcai kapitányok tehát a városrészek szerint decentralizált közmunkaügy végrehajtói; az utcák szerint megosztott polgárság közös gazdálkodásának ispánjai és kerületi tüzoltó parancsnokok voltak.

Ők állítják elő a tizedesek segítségével, veszedelmes fenyegetések és szerfeletti megterhelések idején pedig a tanácsbeliek személyes támogatása mellett a lakosokra kivetett társzekereket, előfogatókat, élést és hetiszereket. Tisztók: a hidak, pallók, árkok, utak, gátak palánkok, kapuk gondozása; ők szorítják ezek javítására, csinálására a lakosokat és fizetik a kapuk őreit vagy a sorompókat; az őrzőházak fűtéséhez való Várta fát beszállítják; felügyelnek az utca kocsisaira, béreseire, az utca házára és az őrzőházára; amannál tartják az utcai gazdaság árpáját, vonó lovait, ökreit, csordabeli bikáit; emennél állanak a tüzoltószerek: vizes hordók, létrák, horgok, villák, vedrek, vízi puskák; ellenőrzik: ven-é minden háznál vízzel telt kád, vagy hordó, — ugynevezett kapitányviz? Közreműködnek: az utcák számára nyilvetés szerint kiszakasztott földdek dülözésénél és osztásánál; ők kaszálatják, gyűjtetik, boglyáztatják és hordatják be a szénát az utcakertjébe; ők felelnek az utcabeli tehéncsordában, bornyucsordában és ökörcsordában való jó rendről; ők csináltatják az utcaszer, sáncpénz és egyéb apró szolgálatok kivételére alapjául szolgáló conscriptiókat; beszedik ezeket az adókat pénzben, természetben és számolnak felőle az utcák gyűlése után a tanácsnak, minden év elmúltával. Régi jó szokás szerint hőségesen gazdálkodnak minden megengedhető alkalommal, természetesen a közpénzből, azoknak, akik a közdolgokban épen közreműködnek. Áldomást adnak, ha bikát, vagy ökröt vásárolnak az utcaszáma; sütetnek, főzetnek, mikor csutka földet, tengeri földet, vagy dinnyeföldet feldülöztetnek, elosztatnak, mikora tanító embert beállítják az iskolába, valamint kapitánytételkor.

A kapitányokat és tizedeseket (decurio), talán az utcadeákját is, aki az írásbeli munkát végezte — a tanácsból függetlenül az utca gyűlése választotta évente az ifjabb és közép idejű polgárok közül. Egy 1674. évi tanácsi határozat szerint, aki a kapitányság tisztét egyszer viselte, három esztendeig újra meg nem választható. Minden utcában 2—2, tehát az egész városban 24 kapitányság volt; a tizedesek száma utcánként 2, 3, 4, — a tizházgazdáké kétszer-háromszor ennyi. Fizetésük az utcaszerből telt ki. Hogy e korban mennyi volt, nem tudjuk. Hanem az 1640-beli csapó-utcai kapitányok szám-

adásából látjuk, hogy a két kapitány 33.69, két tizedes 16.80, öt tizházgazda 9 s az atcadeákja 12 magyar forint díjazásban részesült. A közmegelégedésre viselt kapitányság gradus ad Parnassum, utatt egyengetett a senátorságra, amelynek ez a terhes tisztség csakugyan jó előkészítő iskolája volt.

A tizházgazdák középső helyet foglaltak el a subalternus tiszték és a szolgák között. Rendszerint megbízható polgáremberekből válogatták ki őket. — Kötelességek, hogy a hirdetések, parancsok átvétele végett, épen úgy mint a kapitányok, minden reggel jelentkezzenek a főbírónál. Ezen kívül ők az adók közvetlen beszedői és éber szemmel vigyáznak az utcák tisztaságára, különösen a kapitány vizre.

Zoltai Lajos.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 15.

Az ülést Perczel Dezső elnök vezette. Az indemnitásról szóló vitát Polónyi Géza akarta megkezdni, de Tisza István gróf kormányelnök azonban megelőzte. Mindenekelőtt az interpellációs könyvet olvasták fel. Két újabb interpelláció és egy indítvány volt előjegyezve, az utóbbi a székely földék tagosításáról majd a felhatalmazásról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalására tértek át.

Tisza István gróf kormányelnök emelkedett fel szólásra, hogy a felvetett dolgokra válaszoljon. Rövid lesz ugyan, mert azt akarja, hogy az indemnitással gyorsan végezzen a Ház. Támadást elsőnek Komjáthy intézett ellene, azzal, hogy nem követi azt a takarékosági politikát a melyet programjában ígért. Erre az a válasza, hogy a kormány még az előbbi kormánytól vett át bizonyos terheket, a melyeket honorálni kellett. A mi a nagy hadi kiadásokat illeti, a biztosság érdekében kellett ezeket elfogadni, a (biztosság) lehetőség határain túl azonban nem mentünk. Azzal is vádolják, hogy mindent a militarizmusnak dobnak oda. Ha a költségvetéseket vizsgálódás tárgyává tesszük, nem arra az eredményre jutunk. A rendkívüli szükségletről biztos tudomása lehet mindenkinek, a ki csak némileg is ismeri az eddigi hadügyi költségvetéseket; új szükségletekről tulajdonképen nincs is szó, csak a régi szükségletek új csoportosításáról. Olyan szükségletek ezek különben, a melyek előtt elzárkózni nem lehet.

Gabányi Miklós. Félünk az Oroszoktól, pedig a Japánok is megverik őket!

Tisza István gróf Sággy Gyula beszédére válaszolva kijelenti, hogy a tüdőbetegek kórházára fölvetett 800,000 koronát azért törölte a költségvetésből, mert a közegészségügyi kiadások oly rohamosan növekednek, különben nem célszerű, hogy Budapesten építsenek egy tüdőbeteg kórházat mikor épen a kulturminiszter is öt milliós kórházat épített Budapesten.

Felel azokra a kérdésekre is, hogy a kormány mennyit teljesített ígéreteiből. Rátkayt ezen a téren nagyon elragadta a költői fantázia, pedig ezen a

téren csak a hideg prózának van helye. A szülő sohasem mondta azt, hogy hazaáruló az ki nem szavazza meg a hadügyi kiadásokat, csak azt mondta, hogy egy oly kormány mely ismeri a a helyzetet hazaárulást követett volna el, ha nem állott volna elő az ismeretes hadügyi költségvetéssel. Nem igaz az sem, hogy a kormány kötelezettséget vállalt kivándorlók száállítására; a hajóstársaság csak akkor kapott volna anyagi kárpótlást, ha nem lett volna bizonyos számú kivándorló; de hogy a kormány garanciát vállalt volna, hogy ott valamely határozott mennyiségű kivándorló az nem igaz. A Cunard társaság különben maga kívánta, hogy az anyagi kárpótlásra vonatkozó rész a szerződésből kihagyassék. A szerződést különben alkalmilag lefogja tenni a ház asztalára. (Helyeslés jobbról.)

Rátkay 300 forintos tanítói fizetésről beszélt, holott az új törvényjavaslat 400 forintos minimumot állapít meg, s az állam hajlandó e minimumot 500 forintra kiegészíteni, s 800 forintig kárpótlékot adni. Ezt Rátkay jól tudja, mert hiszen jelen volt a törvény tervezett tárgyaló anketten. A katonai jelvények és a katonai igazság szolgáltatás ügyében már programjában kijelentette, hogy e reformokat lehetőleg mielőbb óhajtja, de siettetni nem kívánja. (Nagy zaj balról.) Ezeket a dolgokat nyugodtan kell mérlegelni. (Helyeslés jobbról.) A katonai büntető perrendtartás egy éven belül minden esetre megoldást nyer. Az olasz borvám kérdésében Olay Lajos intézett ellene támadást. Olay elvetette a a súlykot és rendkívül nagyon bevezetett abban a számban, a melyet mint behozott mennyiséget tüntetett fel. Az új népiszkolai tervvel két célt érünk el. Az egyik, hogy intermivebbé válik a magyar nyelv tanítása, a másik, hogy az állam ellenes nemzeti izgatásoknak nyakát szegjék. (Felkiáltások balról.) Tovább nem mer menni!

Tisza István: Senki sem befolyásolja a kormányt tevékenységében. Felkiáltások balról: Hát Bécs!

Tisza István: Amit itt mint férfi kijelent, azt tartozik mindenki elhinni (Viharos tetszés a jobboldalon.) A mi a horvát kérdést illeti, konstatalja, hogy a horvátokkal való viszonyunk napról-napra javul.

Olay Lajos: Hát Kuen kormánya mit tett?

Tisza István: Kuen működése iránt minden magyar ember hálárral van kötelezve. (Nagy zaj, tolokodás a baloldalon.)

Gabányi Miklós: Na ha még egyszer belekezdünk, akkor nem szerelünk le! (Derűtség a baloldalon.)

Tisza István: Amit a kormány hét hónap óta tett, a nemzeti politika érdekében tette, és szilárdan áll a 67-es alapon. Komjáthy azt kérdezte, hol a szabadelvű politika. Hát abban a tevékenységben, a melyet a kormány az anarkia megszüntetése érdekében kifejtett. Ajánlja elfogadásra a javaslatot. (Viharos helyeslés a jobb oldalon.)

Sággy Gyula személyes kérdésben beszél. Majd pedig szünet következett.

Szünet után a vitát folytatják.

Polónyi Géza az indemnitás ellen szólal fel, és nyomban határozati javaslatot nyújt be, a melyben azt indítványozta, hogy a ház üdvözölje Ferencz Ferdinánd királyi herceget abból alka-

lomból, hogy fiu születésével családi öröm érte. (Nagy mozgás a jobboldalon.) A határozati javaslatot írásban nyújtotta be, majd pedig folytatta az indémnitás kapcsán a bírálót a kormány jelenlegi politikájáról.

Tisza István gróf sorra cáfolta Polónyi téves kijelentéseit.

Mind Polónyi Géza viszonválassza után az ülés véget ért.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Az akadémia jövő tanéve. Tájékoztul az 1904—05. tanévre a következő adatokat közöljük: A debreceni ev. ref. theologiai és jogi akadémiánál a javító-és pótkollokviumok iránt szeptember 2. déli 12 óráig kell jelentkezni az illető dékáni hivatalban; magok a kollokviumok szept. 3. d. e. 9 órától tartatnak. — Alapvizsgálatok iránt a kérvényeket szeptember 4. én délig nyújthatják be a dékáni hivataloknál. A theol. alapvizsgálat, valamint a jogi alap- és államvizsgálatok szeptember ötödik napján reggeli nyolc órákor kezdődnek. — Bentlakásért az akad. igazgatóhoz kell folyamodni, míg a tandíjkezdvevény s tápintézet elnyerése iránt az akadémiai tanácshoz intézett kérvények augusztus hó huszadik napjának déli 12. órájáig az illető dékáni hivatalokhoz adandók be. A tanév ünnepélyes megnyitása 1904. szept. 9. napján fog megtörténni. Az első félév kezdődik szeptember 1-én s tart január 15-ig; az előadások pedig a karácsonyi szünidő kezdetéig tartanak. A felvétel, beiktatás szeptember 8. első napján történik, e határidőn túl, további 8 nap alatt, csupán figyelembe vehető esetekben engedélyezheti az akad. tanács, vagy ennek jóváhagyása reményében az akad. igazgató a felvételt.

Megcse élt érettségi biztosok. A válás és közoktatásügyi miniszter Kiss Áron dr. és Öreg János dr. kormánybiztosokat megcserélte. Kiss Áron megy Kisujszálásra, Öreg János dr. pedig Hajduböszörménybe a főleserelés folytán. A miniszter erről tegnap értesítette az egyházkerület vezetőségét. A csere oka pedig előzékenység a miniszter részéről, amennyiben a püspök Öreg János drt. előzőleg ugyanarra a helyre jelölte ki egyházi biztosnak.

Hittanhallga óból segédlelkész. Boronkay Béla debreceni ev. ref. hittanhallgatót a makói református egyház egyhangulag megválasztotta segédlelkészévé.

Elemi iskolák vizsgái. A debreceni ev. ref. fiu és leányiskolák évről-évről vizsgáikat e hónap 20-ától kezdve 27-éig bezárólag tartják meg. A vizsgálatokat négy csoportban tartják meg: a nagytemplomban, vizsgát vezető lelkész: Jánosi Zoltán; a kistemplomban, vizsgát vezető lelkész: Dicsőfi József; a Kossuth-utcai templomban, vizsgát vezető lelkész: Szele György; az ispotály templomban, vizsgát vezető lelkész: K. Tóth Kálmán. A vizsgálatok kezdete naponta délelőtt 9, délután 3 és fél órákor. Az évet záró és hálaadó istentiszteletet június hó 18-ik napján, reggeli 8 órákor a nagytemplomban és a kistemplomban fogják megtartani. Ez ünnepélyes alkalomra a nagy-és Kossuth-utcai templomban vizsgázók a nagytemplomban, a kis- és ispotálytemplomban vizsgázók pedig a kistemplomban gyűlnek össze.

Helyi malomiparunk.

— június 16.

Az ipari kérdésekkel ujabban nem csupán az érdekelt körök s ipari ügyeink intézői foglalkoznak, hanem a nagy közönség figyeli a különböző jelenségeket, melyek kedvezők vagy kedvezőtlenek egyes iparágakra.

Az utóbbi időben nálunk különösen sokat foglalkoztatta érdekelt köreinket az a kérdés, hogyan lehetne korlátozni a vidéki malmok lisztbehozatalát városunkba?

Mikor ebben az iparágban oly számot tevő, országos jelentőségű tényező, minő a debreceni István-malom, oly nagy gyártó képességgel és elismert kitűnő lisztjeivel állandóan rendelkezésre áll a fogyasztó közönségnek: ipari, kereskedelmi és gazdasági szempontból egyaránt kívánatos, hogy ezt az előnyt a közönség javára minél teljesebb mértékben érvényesíteni lehessen.

Eppen ezért örömmel vettük hírül, hogy az István-malom igazgatósága legutóbb is behatóan foglalkozott az idegen lisztbehozatalának kérdésével. Mint értesülünk, az igazgatóság kísérletképpen azt a határozatot hozta, hogy a liszt elárúsításával állandóan foglalkozó helybeli kereskedők eddig élvezett kedvezményeit fölemeli s ezzel teljesen meg kívánja szüntetni azokat az okokat, melyek az idegen lisztbehozatalát eredményezték.

Az István-malom ezeket a kedvezményeket kiterjeszteni kívánja Csanak József, Mayer Jenő, Csengeri Ignác, Gánofszy Lajos, Deutsch Albert és fia, Félégyházi János, Báthory József, Váray József, Püspöki Lajos, Pálmáfy Pál, Koncsek Géza, Váray János, Parthy Ferenc, Göczey István, Vass János, Czegléd József, Rankai Béla, Rankai György, Kántor István, Lelesz László, Gyuricska János, Fritsch Károly, Kovács Mihály, Balogh M. I. Dávid Zoltán, Darvas Miksa és Takár Sándor helybeli kereskedő urakon kívül még azokra a többi helybeli kereskedő urakra is, a kik bár még ez idő szerint idegen lisztet forgalmazznak ugyan, de a jövőre nézve állandó összeköttetést óhajtanak maguknak biztosítani.

Ily értelemben az István-malom megbizta egyidejűleg Deutsch Albert és fia céget azzal is, hogy kartársait fölkeresse s ujjabb összeköttetéseket létesítsen és az ujjabb arány szerint való kedvezményeket részükre szintén kiterjeszthesse, akár közvetlen, akár közvetített üzletekre nézve.

Mi a magunk részéről őszinte elismeréssel üdvözöljük az István-malom ez ujjítását, mert ezzel az intézkedéssel már az idegen lisztbehozatalának megakadályozásának helyes irányu megszorítását látjuk, egyben a kereskedelmi érdekek méltányos kielégítését találjuk e modern szel-

lemű reform által, mely a fogyasztó közönségnek feltétlen előnyére fog szolgálni.

S különösen ez a legutóbbi ok az, mely a mai súlyos társadalmi és gazdasági viszonyok közt méltánylást érdemel, mert világosan bizonyítja, hogy az István-malom vezetősége e nagyszabásu iparvállalathoz méltó módon teljesíti feladatát és helyes uton haladva biztosítja helyi malomiparunk közérdekű fejlődését.

H I R E K.

Tavaszi séták.

Tizedik gyógyszertár. — Ujj babaképző.

A ma délután tartandó közgyűlés tárgysorozatába olvassuk, hogy a tizedik gyógyszertár felállítása ügyében tanácsai javaslat kerül a közgyűlés elé. Nem újság előttünk ez az ügy, mert napról-napra érkeznek kérvények a városhoz a tizedik gyógyszertár elnyerhetőségéről. És mi, mint mindig, ez alkalommal is, következetesen ezen kérdésben elfoglalt álláspontunkhoz őszintén kijelentjük, hogy a tizedik gyógyszertár felállítása teljesen felesleges, de még ha nem volna is felesleges, annak felállítása ez idő szerint törvénybe és jog szokásba ütköző. Felesleges, mert a mostani kilenc gyógyszertár teljesen elegendő a város lakosságát tekintve, de felállítása törvényellenes is volna, mert a kilencedik gyógyszertár felállítása óta még nem telt el öt esztendő.

Kívül állván teljesen az érdekelt-ségi körön, senki sem veheti szemünkre hogy nem igazságosan vélekedünk ez ügyben. Nem keressük, hogy kik mozognak a tizedik gyógyszertár elnyerése érdekében, annyi tény azonban, hogy mozognak. A városi tanács nem javasolja a közgyűlésnek a tizedik gyógyszertár felállítását és mi nem kételkedünk, hogy a közgyűlés bölcsesége szintén ezen álláspontra helyezkedik, és ezzel egyidőre legalább eltemeti a tizedik gyógyszertár felállításának ötletzerű eszméjét.

Közegészségi és emberbaráti intézmények alkotásánál minden egyes polgárnak egyesülni kell. Sok munka is vár reánk e téren, mert a múltban e tekintetben nem nagyon siettünk utánozni a kulturállamokat. Az ujjabb harminc év története azonban itt is jelentős eredményekről számol be. Ezt előrebocsátva nagyon örvendünk, hogy nálunk egy nagy tudással vezetett babaképző intézet van női klinikával egybekötve. Kétségkívül igaz, hogy ez az intézet feltétlenül szükséges. Más kérdés azonban az, hogy miért kell ezt az utóvégre is elsősorban állami intézményt Debrecen város pénzéből kibővíteni? Egyszer talán az állam is viszonozhatná a város eddig tanusított mértelen áldozatkészségét. Az a mi bajunk hogy nem vagyunk eléggé élelmesek.

Más városok ugyszólván kicsikarják az államtól azokat az alkotásokat, melyeket nagy szerénységünkben mi készen adunk át az államnak. Elemi iskoláinkra nem jut elegendő pénz, kulturpalotánk a jövő kétes reménye, ellenben fényes babaképzőre könnyedén szavazzuk meg a százazreket koronákban. Az a mostani babaképző még jól teljesithette volna hivatását a mostani helyen és a jelenlegi működési körben miért kell tehát neki

éppen most bevonulni egy fényes palotába, mikor pótadós nehézedik a polgárságra. Gondolkozzék e felett minden bizottsági tag és nem tekintve sem jobbra, sem balra — meggyőződése szerint szavazzon ezen kérdésben.

* **Kálmán Menyhért tábláról meghalt.** Tegnap délután háromnegyed öt órakor Kálmán Menyhért táblabíró, felesége s 17 esztendőös leánya karjaikozt a közkórházban kiszervekedett. Tegnapelőtt valami hülésből orbáncot kapott, s tegnap már oly rosszul lett, hogy a közkórházba kellett szállítani, hol a leggyorsabb orvosi segély s a leg gondosabb ápolás sem tudta megmenteni. Kálmán még csak 45 esztendőös volt s már is a tábla bírói kar egyik legtekintélyesebb tagjai közé tartozott; Ediszes polera miután előbb törvényszéki bíró volt Zilahon 6 héttel ezelőtt nevezték ki s Halála városszerte mély megdöbbenést és őszinte részvétet keltett. Ma délután 5 órakor református szertartás szerint bucsuztatják a közkórház szertartás termében, honnan a vasúthoz viszik s a Zilahra menővonattal hazaszállítják, hol temetése 16 án délelőtt 11 órakor lesz.

* **Miniszteri döntés.** Megirtuk a multkoriban azt a Klein-Meisels-Csóka-Lódig és Lichstein féle legelő tilalmi és jogát ruházási kihágási ügyet, melyben a közigazgatási bizottság úgy ítélkezett, hogy mindegyikőjüket fejenként 3100 korona pénzbírsággal sújtotta. Az ügy döntés végett a miniszteriumba került, a hol is a miniszter ekkép döntött e bonyolult ügyben, hogy teljesen felmentette őket a pénzbírság alól, megjegyezvén, hogy bár városi szabályrendelet alapján lettek is elítélve, az ítélet még sem lehet helyes, mert jelen esetben a városi szabályrendelet összeütközésbe jön a mezőrendőri törvénnyel annál is inkább, mert a hatósági közeg elfogadta a juhokat legeltetésre.

* **Uj ügyvéd.** Dr. Jeney György, Debrecen urtársadalmának kedvelt fiatal tagja a napokban tette le Budapesten az ügyvédi vizsgát kiünő sikerrel.

* **Debreceni ifju sikere.** Vályi Nagy Gusztáv joghallgató, a Csokonai-kör drámapályázatainak egyik nyertese, ismét pályadíjat nyert. A zemplénmegyei Kazinczy Kör Rákóczy korabeli költeményre hirdetett pályázatot 100 korona jutalommal. A bíráló bizottság a díjat egyhangulag Vályi Nagy Gusztávnak „Rákóczi itthon” című költeményének ítélte oda. Érdekes megjegyezni, hogy bár a feltételekben benne volt, hogy csakis tag kaphatja meg a díjat, V. Nagy Gusztávnak mégis kiadták. V. Nagy Gusztáv az idén különben ötödik ízben nyert első díjat irodalmi pályázatokon.

* **Baleset a főtéren.** E cím alatt azt irtuk meg, hogy mikor a Csanak család kocsijával a szénás szekér összeütközött, Csanak János fia, a 8 esztendőös Csanak István sérült meg. Szerencsére ezt a szemtanu által az első ijededelemben adott hírt úgy igazíthatjuk helyre, hogy a tényleg fenforgott nagy veszedelmet a nevelő elhárította, s a gyermeknek az ijedésen kívül semmi baja sem történt.

* **Hittanvizsgálatok.** Az ev. ref. iparostanulók hittanvizsgálója a meghatározott csoportosításban június hónap 19-én lesz;

délelőtt 11—12, délután 5—6. — A református ismétlő iskolások hittanvizsgálója június 23-án lesz délelőtt fél 11—12 óráig. — A vizsgálatokról Kiss Albert iskolaszéki elnök értesítette az illetékes körmeket.

* **Csodabogarak.** Sokféle csodabogár mászkál ezen a bolond földön. Kicsi az én tollam arra, hogy valamennyit lerajzolja ezen a szűk helyen. De bemutatok egy párt a javából. Ezek alkalmiak és igazán a legfurcsább csodabogarai a mai napnak.

Ime:

— Egy ember, aki elhitte, hogy Pouly toreador és kvadrillája csak három bikaviadalt rendez Budapesten és hogy a további előadások jegyei is oly méregdrágák lesznek.

— Egy jámbor, aki azt képzelte, hogy Csehov orosz író igazán elmegy az orosz-japán harctérre.

— Egy ábrándozó, aki azt állítja, hogy a Nemzeti Színház vagy a királyi Dalszínház a Mészáros-féle jutalmat valamikor ki fogja adni.

— Egy néppárti képviselő, aki legközelebb javasolni fogja, hogy a képviselőház szavazzon meg évi 8000 korona nemzeti kegydíjat — Jókai özvegyének.

— Egy világotzó, aki a Rivierán Jeney Miklóst karanfogvalátta sétálni — Gajzágó gyilkosságával.

— Egy ritkasággyűjtő, aki egy okmányról álmodik, melyben Simonffy Imrét és Czégély Ferencet pazarlás miatt gondnokság alá helyezik.

— Egy városatyai aki azt állítja, hogy ha a mai közgyűlés nem szavazza meg a tizedik gyógyszerterületet, ez ellen mind a kilenc gyógyszerártulajdonos föllebbezni fog.

* **Művészet az Angol királynőben.** Óriási, előkelő közönség előtt vett bucsut tegnap este Baumann Károly és kitünő művészársasága az Angol királynő nyári kertjében, a hol valósággal harcok folytak egy-egy helyecskéért. A város színe-java tüntető tetszéssel halmozta el Baumann Károlyt, Beliczay Bözsikét, Megyeri Kálmánt, Balázi Margitot, Tóthi Sándort és Erdős Hugót, akik a szó legszebb értelmében igazi művészetel arattak rendkívüli sikert. Az előadott énekszámok, tréfás jelenetek, pompás bohózatok, ötletes versek, bohó tréfák állandó derűtségben tartották a közönséget. Baumann sokoldalú elmésségei, fürgé művészete, Megyeri páratlan komikumja, Beliczay Bözsi közvetlen kedvessége mellett frappálta a közönséget, Balázi kisasszony teljesen Fedák-izü táncával és eredeti előadási modorával. A kis művészesapat inna ma délben Szolnokra, Onnan Szegedre, Aradra, Temesvárra utazik.

* **Véres utcai harc.** Tegnapelőtt éjjel 12 óra tájban a Nyugoti-utcán ment haza Netesheim Gyula közműves a feleségével. Szembe találko ott egy csapattal, a melynek tagjai Szatai József, Dusa József, egy katona és egy ismeretlen polgár voltak. Netesheimot a találkozás pillanatában Szatai valamivel úgy fejbe ütötte, hogy a vér rögtön elborította, de azért segítségért elszaladt. Eközben érkezett oda Varjas Péter 2. és Bogáti Mihály 46. számú rendőr, kik közül Varjas

Pétert földrátporták, s verni kezdték, Bogáti Mihály társa segítségére sietett, de ekkor elszaladtak, úgy hogy csak Dusát tudta elcsipni, kit nagynehezen beszállított a központra, hol rögtön lecsukták. Szatai Józsefet pedig tegnap fogták el az ispotály laponon. Netesheim Gusztáv közművest kapott fejsebével a közkórházba vitték, hol dr. Katona nyújtotta az első segélyt. Varjas Péter 2-ös számú rendőr 8 napon belül gyógyulást sérülést szenvedett.

* **A Kereskedő Ifjak Asztaltársasága** Junius 25-én a nagyerdői Dobos pavillonban jótékonycélu hangversenyyel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. — Személy-jegy 2 korona. Csajád-jegy (3 személyre) 5 korona. — Jegyek előre válthatók: László Albert és Társa (Hegedüs S. és Sándor J.), Rózsa Lajos és Békés Lajos urak üzletében. — Kezdeté este 8 órakor. — Vigalmi bizottság: Ifj. Schwarz Vilmos elnök. Rózsa Lajos elnök. Szilas Sándor pénztárnok. Kelemen Jenő jegyző. Reichmann Lipót ellenőr. Rendező bizottság: Adler Henrik, Bihari Zsigmond, Darvas Miksa, Erdős Sándor, Engel Fülöp, Friss Sámuel, Fülöp Béla, Farkas Andor, Fenyő Mihály, Grósz Jenő, Grósz Károly, Glück Ede, Gelbmann Herman, Gyémánt Dezső, Gonda Béla, Kálmán Lajos, Kálmán Ferencz, Kroh Vilmos Kovács István, Klár Viktor, Kaiser Salamon, Kandel Lajos, Lukács Aladár, Lukács Dezső, Mármaros Sándor, Marmorstein Ernő, Mezey Albert, Rózsa Márton, Roth Miklós, Roth Sándor, Roth Sándor Roth Jenő, Strausz Erő, Schwarz Sándor, Schwarz Vilmos, Schön Arthur, Szabó Miklós, Szenes Jenő, Schönberger József, Sipos Dezső, Tischler Sándor, Zempliner Arthur, Vass Elek. — Asztaltársasági tisztikar: Adler Henrik elnök, Kálmán Lajos alelnök. Szenes Jenő titkár, Strausz Erő ellenőr. Kroh Vilmos, gazda. — Műsor: 1. Nyitány. Előadja: Magyar Testvérek zenekara. 2. Vig szavalat. Előadja: Kleia Ilonka k. a. 2. Hegedüs szóló. Előadja: Szenes Jenő ur. 4. Énekszám. Előadja Ganslné Goldstein Johán urnő 5. Komoly szavalat. Előadja: Rózsa Ilonka k. a. 6. Gordonka szóló. Előadja: Hajdu István ur, zongorán kíséri: Rózsa Ilonka k. a. 7. Pár jelenet. Előadják: Nuszbaum Szeréna k. a. és Kálmán Lajos ur. — Szünet alatt: Nagy pezsgővásár.

* **Halálozások.** Debrecen város halottai az elmúlt napon a következők voltak: Sténaker Sándor ág. ev. 62 éves; Vég Gyula gör. kat. 8 hónapos; Erdei György ev. ref. 68 éves; Molnár Ilona Julianna gör. kat. 4 hónapos; Barta János ev. ref. 13 éves; Horváth Sándorné szül. Bihari Zsuzsanna ev. ref. 56 éves; özv. Bánis Ferencné szül. Gerővi Erzsébet ev. ref. 75 éves; Forgács Eszter ev. ref. 15 hónapos; Kozma Julianna ev. ref. 74 éves; Zsufos József ev. ref. 14 hónapos; Katona Piroska Eszter 2 hónapos.

* **Riadalom a Bikában.** Javában folyt a próba tegnap délután az esti előadásra a Bikában. A forró nap heve elbágyasztotta a tagokat. Angelotti is fáradtan gyürte a zongora billentyűit, Sanyi pedig az Ernestó acélrudjainak tetején pihente az éj fáradalmait. — A hangulat tehát nyomasztó volt. Épen Angyal Etel énekelt.

— Hedi! Hédi! Édes drága Médi! Jesszus! Igazgató ur! Mama! Hol vannak a gyűrűm?

Igen! A gyűrűk kérem. Tizenhat darab gyémántos, briliánsos gyűrűről van szó. Szébbnél szebb, értékes darabok,

a melyeknél csak az Angyal Etel szeméi ragyognak szebben. És mindegyik egy-egy kedves drága emlék.

Angelotti felállt a zongorától, megtörölte izzadó homlokát s egy fröcs beöntése után kijelentette, hogy a gyűrűket ellopták. Sanyi már azt is tudta, hogy ki a tettes. És megkezdődött a keresés. A színpadon, a zongorában, színpalak megett, asztal alatt. Kerestek mindenki, a kinek szeme volt. Angyal Etel pedig sirt keservesen.

Végre egy nyírott fejű ur megkockáztatta azt a feltevést, hogy hátha ott hon maradtak a gyűrűk.

Es elindultak hárman nagysietve haza. A mint beléptek a kedves kis otthonba, szembeötlött a nyírott fejű urnak 21 pár cipő szép rendben a fal mellé állítva s 16 drb. gyűrű az éjjeli szekrény márványán.

A gyűrűknek a Bika ijedelmén kívül semmi bajuk nem történt.

*** Uj tagok az Angelotti mulatóban.**

Az Angelotti mulató ismét kitűnő új tagok nagyon ügyes számaival gazdagította tarka műsorát. A kipróbált elsőrendű régi erők mellett a változatosság érdekében szerződtetett új művészek tegnap este zajos tetszést arattak s a szép helyiség nagy közönsége zajos tapsokkal jutalmazta Sarkadit és a többi ügyes szereplőket.

*** Kerékpárlopás.** Takács Sándor nyilatcai kereskedő panaszt tett a rendőrségen, hogy 15-ére virradó éjjel ismeretlen tettes házának 3 méter magas deszkakerítését megmászva az udvarba hatolt és onnan 200 korona értékű, vadonatúj kerékpárját elemelte. A nyomozás kiderítette, hogy az illető tettes a kerékpárt tegnap a Tak. és Hiteli tézet Csapó-utcai zálogházában zálogosította el.

LETZTER IOZSEF fényképészeti festészet és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjfalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejárata nál levő kirakásban.

Valódi Panama kalap 2 frt. 50. kr. Feketénél.

*** Könyvkedvelők figyelme.** Egyesületi, saját könyvtárak, vagy egyes könyvek bekötési passepártéusokat, vala mint díszmunkákat, jutányos árban készít **Antalfy Ferenc** könyvkötő bördíszműves Piac-utca 31. a városházzal szemben.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

Budapesti rendőri hírek.

Saját tudósítónktól.

Budapest, jun. 14.

A kártyázás áldozata.

Izsó Sándor cipészsegéd és Fröhlich Gyula asztalossegéd tegnap este a Vörösmarthy-utca III 31 számú lakásukon kártyáztak. A nagy hevületben annyira csapkodták az asztalt, hogy a lámpa feldőlt és Fröhlich ruháját meggyújtotta. A szerencsétlen ember a lábán és kezén súlyosan összeégett. A mentők a Rókusba vitték.

Életunt.

Csukrán József 27 éves lakatos segéd ma reggel 6 órakor a Városligetben sésavat ivott. — A Rókusban ápolják.

Betörés.

Patak János bórondós Csokonai-utca 10 számú műhelyét tolvajkulcsal felnyitották és onnan 600 koronát érő különféle szerszámot és 2 bórondót loptak el.

Körözött sikkasztó.

A dombovári rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Hubinka (Gubicza) György 16 éves szolga a dombovári színpártoló egyesület és társaskörből 570 koronát sikkasztott és állítólag Budapestre szökött. A rendőrség megtette a szükséges intézkedést.

Elfogott tolvaj.

A rendőrség letartóztatta Málicsics István ujvidéki születésű 17 éves kereskedő tanoncot, aki Szénási Gyula Kristóf tér 4 szám alatt levő szövetkereskedőtől 700 koronát érő szövetet loptott és azokat elzalogosította.

SZÍNHÁZ.

— (Zilahy Gyula Debrecenben.) Zilahy Gyula, a debreceni színház 1905. okt. 1-től hat évre megválasztott új igazgatója Debrecenben időzik, hogy megbeszélje a színház 400,000 korona költséggel tervbe vett újjáépítésének részleteit. Zilahy Gyula különben már alá is írta azt a kötelezvényt, melyben a színház újjáépítési költségeinek harminc évre beosztott törlesztésére évi husz ezer korona fizetését elvállalta. Ezzel a költségek törlesztése hat évre biztosítva van s akik a színházi viszonyokat alaposan ismerik, bátran állíthatják, hogy a 400,000 korona évi részleteit a további huszonnégy éven át is minden igazgató örömmel és készséggel fogja fizetni. mert az új színházban teljes lesz az életbiztoság, husz páhollyal lesz több, pompás karzatot, remek ruhatárakat kap a közönség és a színgazgató bevétele esténként 600 koronával lehet több, mint a mostani életveszélyes színházban. Zilahy Gyula különben már a szerződést is régen aláírta és a debreceni színházhoz sok jeles elsőrendű művészt szerződtetett. Általános a megnyugtató vélemény, hogy ezt bátran tehette, mert a színháznak már ő a jog szerint megválasztott igazgatója és a mai közgyűlés ezt a jogérvényes választást meg fogja erősíteni.

TÁVIRATOK.

A nemzeti párt megalakult.

Budapest, jun. 15. A nemzeti párt ma újból megalakult. Apponyi Albert gróf üdvözlő szavaira Gullner Gyula, a nemzeti párt megválasztott elnöke válaszolt, biztosítva Apponyit rendületlen ragaszkodásukról. Ezután az országos szervezkedést beszéltek meg. Apponyi fájjalja a régi jó barátaitól való politikai elválást. De inkább nélkülök, vagy ha kell ellenük harcol tovább a nemzet érdekében, mint hogy az ország közjává egy pillanatig is szem elől téveesse.

A japán-orosz háború.

Csifu, jun. 15. A szibériai csapatokból nagyszámban katona kínainak öltözve szökdösik el.

Pétervár, jun. 15. Kaicsuval szemben megjelent tizenkét japán hajó és megkezdték a tüzelést.

Pétervár, jun. 15. A harcúterem megkezdődött a rettenetes hőség, a folyók elapadnak, a kutak kiszáradnak. Lehetetlen a háborút sokáig folytatni.

London, jun. 15. Stössel tábornok, akinek a lábát a múlt napokban amputálták — haldoklik. A tábornok állítólag vérmérgezést kapott s felépüléséhez nincsen semmi remény. Péterváron már utódját is kijelölték Larmontoff vezérőrnagy személyében.

Pétervár, jun. 15. Báró Stackalberg tábornoknak Miklós cárhoz intézett tegnapi távirata szerint ma kezdődött meg a küzdelem az oroszok állása ellen hat kilométernyire Aafanhoontun (Wafankon) állomástól délre. A japánok néhány erélyes kísérletet tettek arra, hogy az oroszok balszárnyát állásából kiszorítsák, de az ellenség támadását visszaverték és megmaradtak állásukban. Az első ezred, mely a bal szárnyát képezte, komoly veszteségeit szenvedett. Quastanov ezredes ezredparancsnok és Nadotocsinszki Radoszlav hadnagy ezredsegédtiszt elestek. Gern Grosz tábornok jobb alsó állkapcsán egy srappeltől megsérült azonban mégis megmaradt a sorokban.

Pétervár, jun. 15. Az orosz távirati ügynökség jelenti Mukdenből tegnapi: A Port Arthur előtt lévő japán hadsereg az Ircsönzi és Lubantien között lévő vonalon van. A két ellenséges hadsereg előőrszei naponként csatároznak egymással. Nem nyernek megerősítést a Port-Arthur megőrzéséről szóló hírek.

Csifu, jun. 19. A Port-Arthur számára lisztet és rizst szállító bárkákat a japánok ma elfoglalták. A japánok a taktikájánál panaszt emeltek, hogy külföldi kereskedők árut szállítanak Port-Arthurba. A drótnélküli táviróállomást, amelyet az oroszok állítólag itt állítottak fel, nem látni.

Elfogott rablógyilkosok.

Nagykanizsa, június 15. A város közelében levő csárdában meggyilkolt Pílii Viktoria és Barsi Antal gyilkosait; Csezznák János, Német István és Katona Károly subancokat ma itt letartóztatták. A gyilkos subancok, akiknek nyomára az elrabolt aranyétekek vezettek, bevallották bűntettüket, sőt azt is megvallották, hogy a nagykanizsai postafőnök, egy közeli földbirtokos és egy plébános ellen is rablógyilkosságra készültek.

Fenyő mint vádlott.

Budapest, jun. 15. A napokban hazakisért Fenyő Sándor ellen az ügyesség ma adta be a vádiratot a kir. törvényszékhez szemérem elleni erőszak büntetése miatt.

Egy gyáros öngyilkossága.

Pozsony, 15. Weiber Bernát, a Fürst és Weiner-féle butorgyár főnöke lakásán bezárkózva fölakasztotta magát. Tettének oka ezideig ismeretlen.

Gabonatözsde.

Budapest, június 14. Buzakinál mérsékelt, vételkedv gyöngé. Bágyadt irányzat mellett 16,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek bágyadtak, változatlanok. Idő: szép.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Agyonvert legény.** A hajdukadházi duhajlegények ugynnesak hevesvéreük. Ha egyszer neki buzdulnak, nincs aki megfékezze őket. Így történt ez nemrégiben is, amikor Karsai István, Karsai Bálint és Legoza Gábor úgy összeverte Dezsán Gábort, hogy az séri éseibe belehalt. A kir. ügyészség Karsai Istvánt és társait haláltokozó súlyos testisértés büntette miatt helyezte vád alá. E bűnynek tegnap volt a főtárgyalása a debreceni kir. törvényszéken Kolbenhayer Kálmán bíró elnöklése mellett. A beidézett tanúk kihallgatása után Bálint Zsigmond alügyész súlyos büntetést kért a vádlottakra. A bizonyítási eljárás befejeztével a bíróság meghozta ítéletét, amely Karsai Istvánt fölmentette, Karsai Bálintot és Legoza Gábort pedig 6-6 hónap börtönbüntetéssel sújtotta. Az elítelték föllebbezést jelentettek be.

§ **A tükrő miatt.** Hej! sok kuporgatás árán jut a szegény ember egy fali tükrőhöz. Nem csoda tehát, ha nem igen szívesen akar tőle megválni. Kiss Miklóséknak is ilyen munkával szerzett tükrük volt a falon, a hajdukadházi kis házban. Harmenc évi közös fáradozás gyümölcse volta az a többi hutordarabbal együtt. De ha az ember szegény, hát olykor az adóvégrehajtó se ritka vendég a háznál. Az elmúlt év november 16-án is megjelent Lengyel Zsigmond végrehajtó Spos Miklós községi cseléddel Kiss Miklóséknál, hogy a pár forintnyi adóhátralékért valamit elvigyen. Csak Kiss Miklósné Veres Sára volt odahaza; az embere odavolt a városban. A végrehajtó aztán éppen a tükröt akarta elvittetni. Már a községi cseléd akasztotta volna is le, de az asszony nem hagyta. Előbb sirva kérte, hogy várjanak, amíg az ura hazajön. Azután pedig elkeseredésében meg is szidta őket. De a tükrő helyén maradt. Az ügyészség ezt hatósági elleni erőszaknak minősítette, de a törvényszék a tegnap megtartott tárgyaláson kihágásnak enyhítette. S ezért Kiss Miklósét 1 napi fogházra változtatható 10 korona pénzbírságra ítélte. A vádlott megnyugodott, de az ügyész — csupa tulbuzgóságból — föllebbezett.

§ **Mennyibe került a vasutasok pörének stenografálása?** A védők kívánságára tudvalevőleg a büntetőtörvényszék hitess gyorsírókat fogadott föl, akik szóról-szóra stenografáltak a vasutasok ügyében az egész főtárgyalást, kezdve a vádlottak kihallgatásától egészen a pörbeszéd befejezéséig. Ez a gyorsírás a védők költségére ment, akik a stenografussal megállapodtak abban, hogy minden óráért 30 koronát fizetnek. Ez nagyon fényes honorárium még akkor is, ha figyelembe vesszük, hogy az órán át stenografált rész átírása újabb három órát vesz igénybe. A bíróság összesen két napig tárgyalt és naponként nyolc órán keresztül. Így hát a stenografálás 56-szor 30 korona, vagyis 1680 koronába kerül. Minthogy pedig a védők a vasutasoktól alkalmasint nem valami fényes honoráriumot kaptak, bizonyára a két stenografus járt a legjobban.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazár
Raktárra érkeztek
Francia batist — Zephyr
Mosó grenadin.
Angol ruha vásznak
Himzett és áttört batiszt.
Mosó kretonok.
Óriási választék!

50 évi siker

ESZÉKI
arckenőcs
eszéki
Szalvator
szappan

Eltávolítja a szeplőt, májfoltot és a bőr
összes tisztátalanságát.

Valódi csakis a

DIENES J. C. Szalvator
gyógyszerárán

ESZEKEN, Felsőváros

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fill. és 1 kor

1 drb. Szalvator szappan ára 1 kor.

1 tégely kési paszta ára 1 kor. 20 fill.

Lyon rizspor kis doboz 1 kor. nagy doboz 2 k

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatré

szekeitől és megfelelnek tökéletesen a 71,012 szám

o o o B. m. rendelnek. o o

Főraktár Budapesten

Török József

gyógyszerésznél.

VI. Király-utca 12. és Andrassy-ut 29.

BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ

SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

2638. szám.—1904.

Árlejtési hirdetmény.

A hajdudorogi m. kir. dohány be-
váltó hivatal telepén levő raktárokon
és őrházon vakolási és zsindelezési mun-
kálatokra összesen 1811 korona 20 fillér
irányoztatván elő: ezen munkálatok biz-
tosítására alulírott felügyelőség f. évi
július hó 4-ik napján délelőtt 11 órakor
verseny tárgyalás fogartatni

Felhivatnak a vállalkozni szándé-
kozók, hogy ezen időig 5 százalék bánat-
pénznek a m. kir. adóhivatalnál letételest
igazoló nyugtával ellátott írásbeli zárt
ajánlataikat nyujtsák be; későbbben be-
érkezett avagy oly ajánlatok, melyekhez
készpénz van csatolva, el nem fogad-
tatnak.

A vonatkozó előmeret költségvetés
alulírott felügyelőség irodájában a hiva-
tals órák alatt megtekinthető.

M. kir. dohánybeváltó felügyelőség.

Debrecen, 1904. június 12.

Hogyoróssy
felügyelő.

Schicht-szappan

„szarvas“

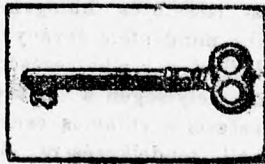
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva
legolcsóbb szappan. — Minden
káros alkatrészeztől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy
minden darab szappan a „Schicht“ névvel és
a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!!

Szakoszerő munka mégis a legolcsóbb. Villam mű berendezések kizárólag FÖLDVÁRY L. debreceni első electro-mechanikus készít a legújabb Kossuth-utca 1 sz. az ndvarban. Uj berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos házi csengők felszerelése és villamos zseblámpák raktára. villanyos házi csengők és telefonok jó karbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

Telefon 186.

villanyos házi csengők és telefonok jó karbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

Hentesüzlet megnyitása.

Tisztelettel tudatjuk a n. é közönséggel, hogy e hó 15-én **Péterfia-utca 54 szám alatt** (saját házuukban)

hentesáru üzletet

nyitunk.

Naponta friss hentes-áruinkat (kolbász, szalonna, töpörtő) valamint friss zsirnak való szallonnát, hájat és egyéb friss hentes cikkeinket ajánljuk a n. é. vásárló közönség becses figyelmébe.

Főtörekvésünk, hogy tisztán kezelt elsőrendű áruinkkal a n. é. közönség pártfogását kiérdemelni.

Tisztelettel

Bikfalvy testvérek

Erdő-Bénye

gyógyfürdő

Zemplénumegyében

A fürdőidény május 23-án kezdődik és tart szept. 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva minden a nő betegségekben, sápkorban, idegbanalmakban görvénységben, reumatikus és köszvényes bántalmakban szenvedőknek. Kiváló klimatikus gyógyhely a légzőszervi és malarikus ajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az az ujjannan fölépült fürdőlakban, 20 fürdőszobában 4 porcellán- 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve. Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvíz-gyógy-módszerekhez rendeztetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal eljes zuhanykészelettel, izzasztó kamarával, 2 pakolóágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges készletekkel. Használhatók iszap-, sós- és villam fürdők masszáz-, izzasztó és hidegvíz-gyógy-mód. vó-gyógy-módszerekhez mindenféle ásványvíz van készletben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épületben a hivatalos helyiségen s lakásokon kívül csinos berendezéssel s villamos csengővel ellátott 79 szoba áll rendelkezésre. Szórakozásra bszolgálnak: csinos ét-, tánc-, olvasó- s nőterem könyvtár, hirlapok, biliárd, társas- és torna-játékok, naponkint kétszeri térzene. Terjedelmes, árnyékos erdei sétautak. Kápolna. Fürdő-vendéglő Runyaszóky József Varanórol Az étkezés olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglő csinos, új verendás épületben van elhelyezve. Házi gyógytár, posta és telefon állomás helyben van. Sfrgönyök Erdőbenyére cinszendők, ahol táviró állomás van Vasuti állomás: Személyvonatokhoz Erdő-Bénye fürdő. Gyorsvonatokhoz: Lászka Tolcsva a honnan és hova jutányos bérkocsi közlekedés van berendezve Fürdőorvos: Asztalos Kálmán dr. Erdő-Bényeről. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

A fürdőigazgatóság.

Csász. és kir.

udvari szállító

Fernolendit

A világon legjobblábbeli fényesítő és fényerém mindenféle világos és fekete bőrnemek részére, mely kiváló szép fényt és tartósság ad a bőrnek. Elhasznált pecsétet, sárga vagy barnabőrnek: Lyosin egészen új fényt ad.

alapított 1882. Gyári raktár Budapest V. Lipót-körút 24. (Briefadresse Wien III Wasche kaufen Sien nur Brunnenstraße. Mindenütt kapható.)

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönséget hogy kertészeti telepet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg kiis ültetnek. Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

SPECIALIA

sérvkötőkben!

Ujdonság! Arak: Egyoldalu 12 korona | Kétoldalu 24 korona

Cs. és kir. szab. Keleti féle „Gummi-sérvkötő”

szarvastör védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő agyvegek kitérő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlható

Ára: Egyoldalu 10 korona | Kétoldalu 20 korona.

Sérvkötők valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szolid és tartós kivitelben! Arak 6-8-10 korona. Gyártásban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá

Műláncok és műkezek arputáltak részére.

Műtárcák és egyeres artek ferdénnyitók részére.

Járó és állógépek, csont-, térd- és bokaszűrés gyuladása stb. Ezüstkötők, nyak- és vállcsigolyák, koldúcsigolyák és légó has elter 7-24 koronáig.

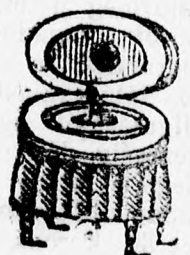
Havilajkötők, 5-11 koronáig, Gumigörcsérnyarcsnyák, 3-15 koronáig, heretartók, 0.50-4 koronáig (Suspensor) stb.

Legújabb szerkezetű.

Betegtolókocsik és székek

lábbaddozók és rokkantak számára, elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett! Ujdonság Igen olcsó szerű!

Cs. és k. sz. szagtalan hygienikus szobaürző szék (closet) egmentesen zárható fedéllel!

kosztéppapír-tartók, eredeti angol klosetpapíros, hygienikus köpöcsészék, irrigátorok, fecskendők, gőzölők, inhaláló-gépek, póscsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos cséplőgéptulajdonosok részére!

Gummi!

Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva! Feltétlenül biztos és ártalmatlan! Arak Gummi 2-12 koronáig. Hal hólyag 6-12 koronáig.

Női óvszerek

(Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szeriut, több mint 300-azori használatra. Orvosi rendelésre adatik ki. Ára ko 3-5. Bevet zettő készülék hozzá kor. 3. Női biztonsági szivacs. Ára tucatonként kor. 4-12.

Legújabb

1908-4. évi. körülbelül 3000 díszes

Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!

Ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett a legbiztosabb és legkényelmesebb női küld ingyen és bérmentve. Uj! Auto Vaginal Spray! Uj! lönlegesség, Ára kor. 15.-.

Keleti J. műszergyáros Budapest, IV. Koronaherceg-u. 17.

(a főútszélendő Servita-rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi városbáz. Alapítva 1878.

Figyelmeztetés!

Ezen hirdetésre való vontakozással, továbbá ezen hirdetésny be küldésével 20 kor felüli bevásárlásnál - Gummiárunknál 20 szág-zaléknyi kedvezményt nyújtok.